

Sygn. akt XIV U 818/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący Sędzia Anna Rzepkowska - Żuk

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy J. C.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w W.

o wypłatę emerytury wojskowej

w związku z odwołaniem J. C.

od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W.

z dnia 29 lipca 2020r. Nr (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od J. C. na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Anna Rzepkowska – Żuk

Sygn. akt XIV U 818/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2020 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w W. odmówił J. C. wznowienia wypłaty emerytury wojskowej przy równoczesnym pobieraniu świadczenia z ZUS. W uzasadnieniu decyzji wyjaśnił, że wydał już decyzję w przedmiotowej sprawie w dniu 14 marca 2016 r., a w aktualnym stanie prawnym nie zaistniały nowe przesłanki mające wpływ na dokonanie zmiany decyzji poprzez wznowienie wypłaty emerytury wojskowej, a co za tym idzie wypłaty dwóch świadczeń jednocześnie (decyzja, k. 241 a.r.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. C., wskazując, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał mu prawo do świadczenia emerytalnego z FUS od dnia 1 marca 2009 r., ale przy ustalaniu jego wysokości nie uwzględnił okresów jego służby wojskowej, czym naruszył art. 95 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przekroczył swoje uprawnienia poprzez pozostawienie mu prawa do emerytury za okres służby wojskowej (art. 12 ustawy zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Mając na uwadze powyższe oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 stycznia 2020 r. (sygn. akt III AUa 333/19), z którego wynika, że żołnierze powołani po raz pierwszy do służby przed rokiem 1999 mogą pobierać dwa świadczenia emerytalne, odwołujący zwrócił się do Wojskowego Biura Emerytalnego z prośbą o wyliczenie i wypłacenie świadczenia emerytalnego za okres służby wojskowej, jednakże zaskarżoną decyzją odmówiono mu wypłacenia powyższego świadczenia. Odwołujący wskazał również, że od dnia 1 marca 2009 r. za 19 lat

i 7 miesięcy służby nie otrzymuje ani jednej złotówki, podczas gdy nie ulega wątpliwości, że w świetle obowiązującego na dzień dzisiejszy prawa świadczenie pieniężne za ten okres służby wojskowej przysługuje (odwołanie, k. 3-4).

W odpowiedzi na odwołanie Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu wyjaśnił, że do stażu, od którego zależy wysokość emerytury wojskowej odwołującego, doliczono okresy pracy cywilnej zarówno wykonywanej przed, jak i po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej do wysokości 75% podstawy wymiaru emerytury. Nietrafne jest twierdzenie odwołującego, że posiada on prawo do otrzymywania emerytury z dwóch źródeł. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia. W razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin stosuje się – wynikającą z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej – zasadę wypłaty jednego świadczenia, a zatem wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Z kolei art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej określa wyjątki od tej zasady. Jeden z tych wyjątków odnosi się do przypadku obliczenia emerytury wojskowej na podstawie art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (dla żołnierza, który został powołany do służby zawodowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.), a od dnia 1 stycznia 2013 r. – również na podstawie art. 18e tej ustawy (dla żołnierza powołanego do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r.). Emerytura wojskowa obliczona według zasad określonych w art. 15a ustawy dotyczy wyłącznie żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., a więc nie odnosi się do odwołującego, który pełnił zawodową służbę wojskową w okresie od dnia 20 kwietnia 1961r. do dnia 10 grudnia 1980r. W tej sytuacji odwołującemu przysługuje wypłata tylko jednego z tych świadczeń – wyższego lub przez niego wybranego. W przedmiotowej sytuacji nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 15a ustawy, bowiem powód zakończył służbę wojskową 10 grudnia 1980 r. Ponadto art. 2 ustawy emerytalnej umożliwia emerytowanym żołnierzom zawodowym i funkcjonariuszom służb mundurowych nabycie prawa do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, po spełnieniu jego ustawowych przesłanek. W przypadku sprzężenia tego prawa nie tylko z wiekiem emerytalnym, ale także z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych (przy emeryturze z systemu zdefiniowanego świadczenia), w stażu emerytalnym nie uwzględnia się okresów służby wojskowej oraz służby w formacjach mundurowych, jeżeli z tego tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w ustawach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych (art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej). Tak więc niezależnie od daty przyjęcia do służby i niezależnie od rodzaju służby, emeryt wojskowy nie może mieć uwzględnionego okresu służby wojskowej w emeryturze z powszechnego systemu emerytalnego. W tym zakresie sytuacja żołnierzy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. i przed tym dniem ukształtowana jest jednakowo. Inaczej natomiast rzecz się przedstawia w aspekcie wpływu cywilnych okresów stażu emerytalnego na prawo i wysokość świadczeń wojskowych. Do wysługi emerytalnej żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. zalicza się z urzędu posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (art. 16 ust. 1 w związku z art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych) (odpowiedź na odwołanie, k. 11-14).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. C. (ur. dnia (...)) w okresie od dnia 20 kwietnia 1961 r. do dnia 10 grudnia 1980 r. pełnił służbę wojskową (opis przebiegu służby wojskowej, k. 216 a.r.).

Decyzją z dnia 16 stycznia 1981 r. przyznano odwołującemu prawo do emerytury wojskowej. Procentowy wymiar emerytury przy zachowaniu zasady nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru wyniósł 55%. Do wysługi emerytalnej zaliczono 19 lat, 7 miesięcy i 21 dni służby wojskowej oraz 9 miesięcy i 6 dni zatrudnienia cywilnego od dnia 14 lipca 1960 r. do dnia 19 kwietnia 1961 r. w (...) Zakładach (...) w D. – łącznie 20 lat, 4 miesiące i 27 dni (decyzja, k. 26-27 a.r.; świadectwo pracy, k. 6 a.r.).

31 grudnia 1991 r. odwołujący złożył wniosek o doliczenie mu do wysługi emerytalnej zatrudnienia przypadającego po zwolnieniu z wojska, tj. okresu od dnia 16 stycznia 1988 r. do dnia 31 grudnia 1991 r. z tytułu zatrudnienia w Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy w W. w wymiarze pełnego czasu pracy (świadcstwo pracy, k. 59-59v a.r.; wniosek, k. 60 a.r.).

Decyzją z dnia 9 stycznia 1992 r. organ rentowy zmienił wysokość emerytury wojskowej odwołującego, zaliczając ww. okres zatrudnienia przypadający po zwolnieniu z wojska (decyzja, k. 61-61v a.r.).

Kolejnym wnioskiem z 23 stycznia 2001 r. odwołujący wniósł o zaliczenie do wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 31 grudnia 2000 r. w Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy w wymiarze pełnego czasu pracy (zaświadczenie, k. 126 a.r.; wniosek, k. 127 a.r.).

Decyzją z dnia 24 stycznia 2001 r. organ rentowy zmienił wysokość emerytury wojskowej odwołującego, zaliczając ww. okres zatrudnienia przypadający po zwolnieniu z wojska. Podstawa wymiaru emerytury została ograniczona do 75% zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (decyzja z załącznikiem, k. 128-130v; (pisma (...), k. 196, 201-201v a.r.).

Pismem z dnia 10 lutego 2009 r. odwołujący wniósł o zawieszenie wypłaty emerytury wojskowej w związku z możliwością uzyskania świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (wniosek, k. 218 a.r.).

Decyzją z dnia 17 lutego 2009 r. organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury z dniem 1 marca 2009 r. (decyzja, k. 220 a.r.).

Od dnia 1 marca 2009 r. odwołujący pobiera emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (okoliczność bezsporna).

Pismem z dnia 5 lutego 2016 r. odwołujący wniósł o wznowienie wypłaty emerytury wojskowej z uwzględnieniem jedynie okresów służby wojskowej w wymiarze 19 lat, 7 miesięcy i 2 dni służby wojskowej oraz z uwzględnieniem dodatku za (...) grupę inwalidzką, powołując się na art. 12 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (wniosek, k. 234 a.r.).

Decyzją z dnia 14 marca 2016 r. organ rentowy odmówił wznowienia wypłaty świadczenia wojskowego z uwagi na pobieranie świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzja, k. 238-238v a.r.).

Kolejnym pismem z dnia 29 czerwca 2020 r. odwołujący zwrócił się do organu rentowego o wyliczenie i wypłacenie świadczenia pieniężnego za okresy jego służby wojskowej z uwzględnieniem grupy inwalidzkiej oraz o dokonanie wyrównania od dnia 1 marca 2009 r. (wniosek, k. 239-239v a.r.).

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 lipca 2020 r. organ rentowy odmówił odwołującemu wznowienia wypłaty świadczenia wojskowego z uwagi na pobieranie świadczenia z ZUS (decyzja, k. 241 a.r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, w tym znajdującej się w aktach Wojskowego Biura Emerytalnego. Przedłożone dokumenty nie budziły wątpliwości Sądu, a ponadto ich treść nie była także kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy są niesporne, spór dotyczy wyłącznie prawa. Odwołujący domaga się bowiem przyznania prawa do wypłaty dwóch emerytur jednocześnie – emerytury wojskowej oraz z powszechnego systemu ubezpieczeń.

W myśl art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 586 ze zm.; dalej jako ustawa zaopatrzeniowa) w razie zbiegu prawa do emerytury lub

renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Tożsame uregulowanie zawiera art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2021. poz. 291 dalej jako ustawa emerytalna), zgodnie z którym w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Natomiast art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno- Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zasada ta ma zastosowanie także w przypadku nabycia prawa do emerytury wojskowej, albowiem art. 95 ust. 2 określający wyjątek od zasady pobierania jednego świadczenia emerytalnego odnosi się również do emerytur wojskowych.

Wyłączenie zasady pobierania jednego świadczenia, przewidziane w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej dotyczy przypadku obliczenia emerytury wojskowej dla żołnierza powołanego do służby wojskowej po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. Sytuacja żołnierzy zawodowych, o których stanowi art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy, jest odmienna, gdyż przy obliczaniu ich emerytury wojskowej nie podlegają uwzględnieniu żadne okresy składkowe i nieskładkowe ani sprzed rozpoczęcia służby (art. 16 ust. 1 tej ustawy), ani przypadające po jej zakończeniu (art. 14 ust. 1 tej ustawy).

Wskutek rozdzielenia systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego każdy z nich realizuje osobno zobowiązania wobec żołnierzy zawodowych, którzy służbę rozpoczęli po dniu 1 stycznia 1999 r. W rezultacie osoba uprawniona do emerytury wojskowej obliczonej na podstawie art. 15a ustawy zaopatrzeniowej, która spełnia jednocześnie warunki do emerytury z FUS, ma prawo do pobierania obu tych świadczeń bez ograniczeń.

Należy podkreślić, że kwestie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowych były przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoim orzecznictwie wskazywał, iż zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Ponadto zbieg ten rozstrzyga się zgodnie z powszechnymi regułami ustawy emerytalnej oraz z tzw. zasadą jednego świadczenia (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11, Legalis nr 526900). Ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie, nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11, Legalis nr 555742). Tak zwana „zasada jednego świadczenia” stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, Legalis nr 537088). Zasada solidaryzmu, będąca istotną cechą ubezpieczeń społecznych, oznacza bowiem urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej poprzez udzielanie świadczeń osobom znajdującym się w potrzebie, z funduszu wypracowanego wspólnym wysiłkiem ubezpieczonych. Zasada solidaryzmu społecznego i potrzeba zapewnienia minimum wysokości świadczenia implikuje zatem przesunięcie części środków Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych nawet w kierunku tych ubezpieczonych, których udział w jego tworzeniu był niewielki lub krótkotrwały (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 18 listopada 2008 r., P 47/07, Legalis nr 111133).

Interpretacji użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” i rozstrzygnięcie, czy ma on znaczenie podmiotowe, czy też przedmiotowe – ukierunkowane na sposób jej obliczenia, dokonał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. (sygn. akt I UK 426/17, Legalis nr 1866677). Sąd Najwyższy stwierdził, że właściwy jest taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby – jak błędnie podnosi organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie – ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego. O zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2).

Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że artykuł 2 ustawy emerytalnej umożliwia emerytowanym żołnierzom zawodowym i funkcjonariuszom służb mundurowych nabycie prawa do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, po spełnieniu jego ustawowych przesłanek. W przypadku sprzężenia tego prawa nie tylko z wiekiem emerytalnym, ale także z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych (przy emeryturze z systemu zdefiniowanego świadczenia), w stażu emerytalnym nie uwzględnia się okresów służby wojskowej oraz służby w formacjach „mundurowych”, jeżeli z tego tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w ustawach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych (art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej). Niezależnie od daty przyjęcia do służby (i niezależnie od rodzaju emerytury) emeryt wojskowy nie może mieć uwzględnionego okresu służby wojskowej w emeryturze z powszechnego systemu emerytalnego. W tym zakresie sytuacja żołnierzy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. i przed tym dniem ukształtowana jest jednakowo. Inaczej natomiast rzecz się przedstawia w aspekcie wpływu „cywilnych” okresów stażu emerytalnego na prawo i wysokość świadczeń wojskowych. Do wysługi emerytalnej żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., zalicza się (z urzędu) posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (art. 16 ust. 1 w związku z art. 15 ustawy zaopatrzeniowej). Okresy te uwzględnia się w ten sposób, że emerytura wojskowa wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za nie więcej niż 3 lata okresów składkowych poprzedzających służbę (a o 1,3% za każdy następny rok i 0,7% za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę). Tak ustalona emerytura podlega (na wniosek) zwiększeniu – w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby – o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia – pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą (art. 14 ust. 1-4 ustawy zaopatrzeniowej). Natomiast prawo i wysokość emerytury żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy zaopatrzeniowej. W konkluzji, żołnierz, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., może – w świadczeniu wojskowym – korzystać z „cywilnej” wysługi emerytalnej, natomiast przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. nie ma takiego uprawnienia.

Sąd Najwyższy w powołanym powyżej wyroku zauważył ponadto, że nie wszyscy żołnierze, który pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., mogą faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania „cywilnej” wysługi emerytalnej. Wystarczy bowiem odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), aby – przy splaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% (art. 18 ust. 1) – „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Podobnie rzecz się ma w przypadku tego rodzaju okresów poprzedzających służbę, krótszych niż rok (art. 15 ust. 1 pkt 2-4).

Idąc tokiem rozumowania Sądu Najwyższego można stwierdzić, że warunkiem, który zadecydował (w tym konkretnym przypadku) o uprzywilejowaniu żołnierza (poprzez pobieranie równoległe dwóch świadczeń), był brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to określa jednocześnie krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej. Do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Z powołanego orzeczenia wynika ponadto, że jeśli emeryt korzysta ze wzrostu emerytury wojskowej z tytułu „cywilnej” wysługi emerytalnej, to oznacza, że zostaje zachowana zasada wzajemności składki i świadczeń w rozumieniu funkcjonującym w polskim systemie ubezpieczenia społecznego nawet wtedy, gdy włożony wkład nie jest wprost proporcjonalny do korzyści, jaką przynosi zwiększenie emerytury.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że odwołujący nie należy do żadnej z tych grup, bowiem w jego przypadku „cywilne” okresy ubezpieczenia zostały uwzględnione przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej i miały wpływ na jej wysokość.

Przypomnieć należy, iż w wysłudze emerytalnej odwołującego organ rentowy uwzględnił jego okres zatrudnienia przed wstąpieniem do służby wojskowej tj, od dnia 14 lipca 1960 r. do dnia 19 kwietnia 1961 r. w (...) Zakładach (...) w D. oraz zgodnie z wolą odwołującego okres zatrudnienia po zakończeniu służby wojskowej tj.: od dnia 1 czerwca 1981 r. do dnia 31 grudnia 2000 r. w Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy w W.. Po uwzględnieniu wyżej wymienionych okresów wysokość emerytury została ograniczona do 75% podstawy jej wymiaru, ponieważ maksymalna wysokość emerytury zgodnie z art. 18 ustawy zaopatrzeniowej nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru. Okresy po zwolnieniu ze służby dolicza się do wysługi emerytalnej pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru (art. 14 ww. ustawy).

Powyższe potwierdza jednoznacznie, że okresy zatrudnienia odwołującego przed i po zakończeniu przez niego służby wojskowej miały wpływ na wysokość emerytury wojskowej, bowiem bez uwzględnienia okresów składkowych „przepracowanych” po zwolnieniu ze służby wnioskodawca nie otrzymałby emerytury w wysokości 75% podstawy wymiaru (podstawa wymiaru emerytury w decyzji z 1980 r. wynosiła 55%).

Stwierdzić zatem należy, iż emerytura wojskowa odwołującego nie została obliczona wyłącznie w oparciu o wojskowy staż emerytalny, ale również o okresy składkowe „cywilne”, które zwiększyły jej wysokość. Skoro zatem odwołujący faktycznie zrealizował uprawnienie do wykorzystania „cywilnego” stażu emerytalnego, to nie można go tak samo traktować jak żołnierzy powołanych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. i niektórych żołnierzy pozostających w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., którzy nie mają możliwości doliczenia do emerytury mundurowej jakichkolwiek „cywilnych” okresów zatrudnienia i w rezultacie przysługuje im prawo do pobierania dwóch świadczeń. W stosunku do odwołującego zastosowanie będzie mieć zatem zasada wypłacania jednego świadczenia, albowiem przechodząc na emeryturę wojskową podstawa tej emerytury wynosiła 55%, a do stażu jego emerytury wojskowej zostały następnie zaliczone okresy ubezpieczenia „cywilnego” przebyte po zakończeniu służby wojskowej. Powyższe, jak już wyżej wskazano, skutkowało zwiększeniem podstawy wymiaru emerytury wojskowej

odwołującego aż do uzyskania maksymalnej podstawy 75% i w efekcie zwiększenia wysokości jego emerytury wojskowej.

Okoliczność, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu wysokości emerytury powszechnej nie uwzględnił okresów służby wojskowej, pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Wyjątek, o którym mowa w art. 95 ust. 2, nie dotyczy mechanizmu ustalania wysokości emerytury powszechnej z uwzględnieniem okresów służby wojskowej, lecz odwrotnie – ustalenia wysokości emerytury wojskowej z uwzględnieniem „cywilnych” okresów pracy. Na marginesie należy jednak wyjaśnić, emerytura przyznana emerytowanemu żołnierzowi na podstawie ustawy emerytalnej może obejmować wyłącznie okresy nieuwzględnione przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej (art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 1 i art. 2 ust. 2 ustawy emerytalnej). Zgodnie z orzecnictwem sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego zaliczenie okresu służby do emerytury wojskowej wyklucza późniejsze zaliczenie tych samych okresów do emerytury powszechnej. Przepis art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej ma na uwadze zasadę odrębności systemów ubezpieczenia (zaopatrzenia) i świadczeń z tych systemów, a więc również i okresów składających się na prawo i świadczenie emerytalne (zaopatrzeniowe). Jak wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2013 r. (I UK 119/13, Legalis nr 924603) przepis art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej jednoznacznie wyjaśnia, że okresy zawodowej służby wojskowej, na podstawie których przyznano emeryturę wojskową, nie mogą być później zaliczone do zwiększenia wysokości emerytury zwykłej (cywilnej). W innym jeszcze orzeczeniu z dnia 12 lipca 2012 r. (II UK 326/11, Legalis nr 538356) Sąd Najwyższy stwierdził jednoznacznie, że zmiana art. 2 ust. 1 ustawy emerytalnej obowiązująca od dnia 1 marca 2009 r. (ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. Dz.U. Nr 8, poz. 38), dająca m.in. żołnierzom zawodowym uprawnionym do emerytur wojskowych możliwość nabycia prawa do świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie oznacza, że okres służby wojskowej, z tytułu której odwołujący nabył prawo do świadczeń określonych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, może być ponownie zaliczony do tzw. stażu emerytalnego przy ustalaniu świadczeń emerytalnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z powyższym okres służby w wojsku nie podlegał ponownemu zaliczeniu do emerytury powszechnej, ponieważ z tego tytułu ustalono już odwołującemu prawo do emerytury wojskowej na podstawie decyzji z dnia 16 stycznia 1981 r.

Reasumując, w przypadku odwołującego zachodzi więc sytuacja zbiegu prawa do świadczeń: emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, wobec czego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł, jak w wyroku.

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł zgodnie z przyjętą w procesie cywilnym zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, wedle której strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Sąd obciążył odwołującego kosztami w minimalnej wysokości, zasądzając koszty zastępstwa procesowego organu rentowego według stawki przewidzianej w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).